

VALORS I SALUT

Ponents: *Victòria Camps, Xavier Gómez Batiste*

JUSTIFICACIÓ: NECESSITAT REFLEXIÓ SOBRE EL BINOMI VALORS - SALUT

Atès que la protecció de la salut és un dret universal, cal que tots els ciutadans desenvolupin les actituds i assumeixin els compromisos necessaris per tal de fer possible la garantia d'aquest dret. L'escala de principis i normes que orienta el comportament de les persones ha d'incloure com a prioritaris tots aquells valors que serveixin per contrarestar les actituds egoistes i insolidàries, i per potenciar el sentit de la justícia i la sensibilitat cap a les persones que es troben en una situació de vulnerabilitat i patiment.

La salut ha esdevingut un concepte que, segons diu la OMS, inclou el benestar físic, psíquic i social dels individus. Un benestar que no pot dependre exclusivament de l'existència d'un sistema sanitari públic per satisfactori que sigui. El benestar ve donat tant per la realitat d'unes prestacions socials i sanitàries que assegurin que les necessitats bàsiques estan cobertes, com per un entorn de relacions interpersonals càlid i proper, que ajudi a suportar situacions de soledat o dependència. L'existència d'aquestes relacions depèn de la capacitat de cadascú de fer-se càrrec de les seves obligacions envers els altres. Una capacitat que, òbviament, cal desenvolupar a través de l'educació en totes les seves formes.

Pel que fa al sistema sanitari, ha de tenir i practicar valors, de caràcter global (universal, accessible, equitatiu), i també en l'atenció de les persones i famílies, i dels seus professionals.

RELLEVÀNCIA: EL BINOMI VALORS- SALUT AVUI A CATALUNYA

A través de la bioètica, s'ha anat estenent una cultura sanitària i biomèdica la perspectiva bàsica de la qual és la valoració ètica dels problemes biomèdics i sanitaris. Catalunya compta amb un Comitè Consultiu de Bioètica, a més a més dels diferents comitès d'assaigs clínics i assistencials. Aquesta realitat és una bona base per encetar una reflexió i un discurs que relacioni la salut i els valors morals. Dit d'una altra manera, una relació que no consideri els problemes al voltant de la salut com problemes exclusivament científics, i que, al mateix temps, sigui capaç de connectar l'àmbit de les ciències empíriques amb el més reflexiu de les humanitats.

Cal emfatitzar la pràctica i aplicació dels valors: l'atenció integral i centrada en pacients i famílies, la ètica clínica, o presa de decisions respectant els valors, el treball interdisciplinari, amb respecte pels valors de tots els professionals i abandó de la concepció jeràrquica mèdica, i l'atenció de les persones en situacions de vulnerabilitat (dependència, solitud, final de la vida, demència).

PRIORITATS: ASPECTES NO RESOLTS, DEBATS PENDENTS DEL BINOMI

Alguns dels temes de debat prioritari haurien de ser:

- La reflexió sobre l'equitat en el sistema sanitari: deficiències que repercuteixen en discriminacions i possibles correccions.
- Responsabilitat dels usuaris del sistema sanitari des d'una perspectiva de compromís social, solidaritat i voluntat de cooperar.
- Seguiment i avaluació del compliment de la legislació que regula el dret a la informació i a l'autonomia del pacient.
- Mesures per posar límits raonables a la medicalització de la vida.
- Formació més integral dels professionals sanitaris per tal de que puguin respondre als reptes d'una relació clínica més humanitzada on la perspectiva del "cuidar" i els objectius de pal·liar el dolor i el sofriment siguin més prioritaris.
- Eines per a treballar amb valors: Formació en comunicació, ètica, ciència del cuidar, treball en equip
- Formació de directius i líders en valors i gestió basada en valors la salut i els del seu entorn
- Formació i canvi cultural dels usuaris/pacients
- Les organitzacions i institucions sanitàries han de promoure processos participatius per tal de promoure valors
- Podem resumir els valors ideals per a professionals de la Salut en 5 "C": competents, conscients, compromesos, compassius, i cooperatius